

Listujeme ...

Výstřížkový archiv Rodopisné revue

Jaké je to hezké - tři kováři v chalupě

(autor Jan Chmelík, Českobudějovické listy, 4. 10. 1996, s. 4)

S dovolením jsme si kdysi oblíbený vojenský pochod poněkud přionačili k obrazu oněch tří umouněnců, i když pokračovatel je zatím v učednickém záběhu. Už ale ví, co tohle čertovské řemeslo obnáší a kovářina mu zní, stejně jako dědovi a tátovi, jako rajske zvonění. „Však až mě ponosou po dvoře, budou mi na ni zvonit,“ vymínil si nejstarší z kovářské trojice Klementů, sedmdesátiletý František. „To je starý zvyk a nerad bych o něj přišel ...“

Galský kohout pod Kletí

Spíš než na Klementů se v Brlohu na Českokrumlovsku doptáte na Ráblů. Láník toho jména se usadil ve vesnici v roce 1614. Za čas však Ráblové po meči vymřeli a na jejich chalupu přišel první Klement. Vlastně - Clemante. Křestním jménem René, původním povoláním voják, od pluku generála Dampierra. Jak krajem táhla napoleonská vojska, někde u Ktiše se dostala do šarvátky a mladý Francouz byl raněn. Ujali se ho v jednom stavení v Březovíku, a jak už se stává nejen v románech, domácí měli pohlednou samaritánku. Slečna se věnovala vojákovi tak obětavě, že se zase postavil na nohy a byl tak fit, že si ošetřovatelku odvedl k oltáři. Jejich syn jménem Charlie se pak přiznal na Ráblovu živnost do Brloha. „Nejsme tedy jen tak nějaký rod. Nám koluje v žilách galská krev, „ směje se senior rodiny. „Už tu žijeme v páté generaci.“

Chybami se i kovář učí

To byl, panečku, cirkus. Celá kasárna byla auf! Major křičel, krucifixoval a vůbec pouštěl bengál. Bodejť ne, když mu Klement zkazil kobylu. Sotva se, chudinka, belhala po dvoře. Šimla velitele praporu přivedli do štábní kovářny na samé poledne. Jak jihočeský podkovář chvátal, aby nezmeškal oběd, koně „zakoval“. Zkrátka ho podkovákem chytil za živé kopyto. Prý je to ukrutná bolest. Asi jako když člověku vjede jehla pod nehet. „To mi dalo za vyučenou. Od té doby dávám velký pozor, abych chvatem něco nezmařil“, řídí se zkušeností pan Klement. Dodneška za ním chodí kočí, kteří tahají s koňmi dříví v lese. Prosí: - mistře, kobyla už v tom nemůže chodit, pomozte. A mistr podle starého mustru vyková z polotovaru podkovu na míru. Sem tam chce někdo podkovu jako talisman. „Co bych mu neudělal radost, když si myslí, že mu přinese štěstí ...“

Na míru i zamykadla

Přišel za ním i farář ze Světlíku. Dozvěděl se, že se mistr věnuje i uměleckému kovářství, a jestli by si troufl na velké mřížové dveře do kostela. Klement se chvíli rozmýšlel a pak se velebníčka zeptal, jak by měly dveře vypadat, jaké zdobené si představuje, a vůbec - ať mu pošle míry. Dnes zkrásluje a interiéry kostelů chrání asi čtyřicet železných vrat made in kovárna Rábl Brloh. K vratům a tradičnímu sortimentu - svícňům, krbovému nářadí, rámmům, stoličkám a třeba i ambonu - kostelnímu pultíku na misál - přidal v poslední době panty a zámky. Věrné repliky zamykadel a závěsů, jaké jsou vidět na dřevěných barokních sídel. „Vykovat zámek je ukrutná piplačka,“ přiznává brložský mistr, jehož obydlí zdobí barevné reprodukcí obrazů českých historických postav v čele s kolegou - „Lešetínským kovářem“. Zcela zvláštní komplet dělal pro kapli Panny Marie za Lesem. Mešní stůl, klekátko, vysoké svícny, ambon, ozdobný podstavec, mřížové dveře. Všechno poctivě a s láskou koval do rodinné kaple.

Zázračný pramen

Dřevěnou svatýňku pod lesem Střítež nezvedli tesaři náhodou. Vedle vyvěrající studánka získala ve 14. století pověst léčivého pramene. Její voda prý pomáhala nemocným, jako chlapci z Hejdlova. Zatímco se v kapli modlili rodiče za jeho uzdravení, hoch si ve studánce omýval nezuživé nohy. Když pak vyšli ven, syn jim šel naproti bez berlí. Později zděná kaplička se stala stále vyhledávanější. Přicházela sem celá procesí a poutníci, s nadějí na uzdravení, si odnášeli zázračnou vodu v nádobách domů. Úpěnlivé prosby k Bohorodičce a voda pomohly i hospodáři z Brloha, nad ním už lékaři udělali kříž. Jak ale čas plynul, kaplička chátrala a po první světové válce byly z rozhodnutí okresního hejtmanství poslední zbytky zbořeny. Teprve po třiašedesáti letech kovář Klement s rodinou vystavěl na starých základech kapli novou. Malebný kostelíček v působivém prostředí se stal cílem turistických cest i procházek brložských občanů. Pokud k ní nemíří ruku v ruce milenci, labužníci si ze studánky nabírají pramenitou vodu na kávu.

Kovářina stále vábí

Ačkoliv majitelem kovárny u Ráblů je čtyřicetiletý syn Jan Klement, vyučený kovář a podkovář s inženýrským titulem, starý pán den co den rozdmýchává firemní výheň. Do ohně vkládá železné pruty, aby z volné ruky vytvořil uměleckou kreaci. Nebo ohřívá jen obyčejná pluhová želízka. Neodmítne ani chalupáře, který zaběhne s tupou sekyrou, nebo souseda s krumpáčem. „Zaplaťpánbůh, zdraví mi slouží,“ chválí si František Klement dobrý kořínek. „Stále prožívám pěkný pocit, když se mi kus obyčejného železa mění pod rukama v něco užitečného nebo hezkého.“ Váženou osobou v rodině, jak velí stará tradice, je kovářka. Marie Klementová občas zaskočí do dílny i od plotny, protože, málo platné, ženské oko v téhle chlapské rachotě objeví i drobnou chybičku. Mohlo by se zdát, že tři kováři pod jednou střešou - to je i na jednu obec moc, natož na jednu chalupu. „Kdepak, když nejsou doma a neslyším, jak klepají, je mi smutno. A to možná“, dodává sedmašedesátiletá paní domu, „budou dokonce čtyři, až i mladší vnuk Daniel vyjde školu“.